LIGIA JICMAN
și
RADU CLEȚIU

Legendele jocului de șah

*carte de povești
și colorat*

TIMIȘOARA 2005

LIGIA JICMAN

ȘI

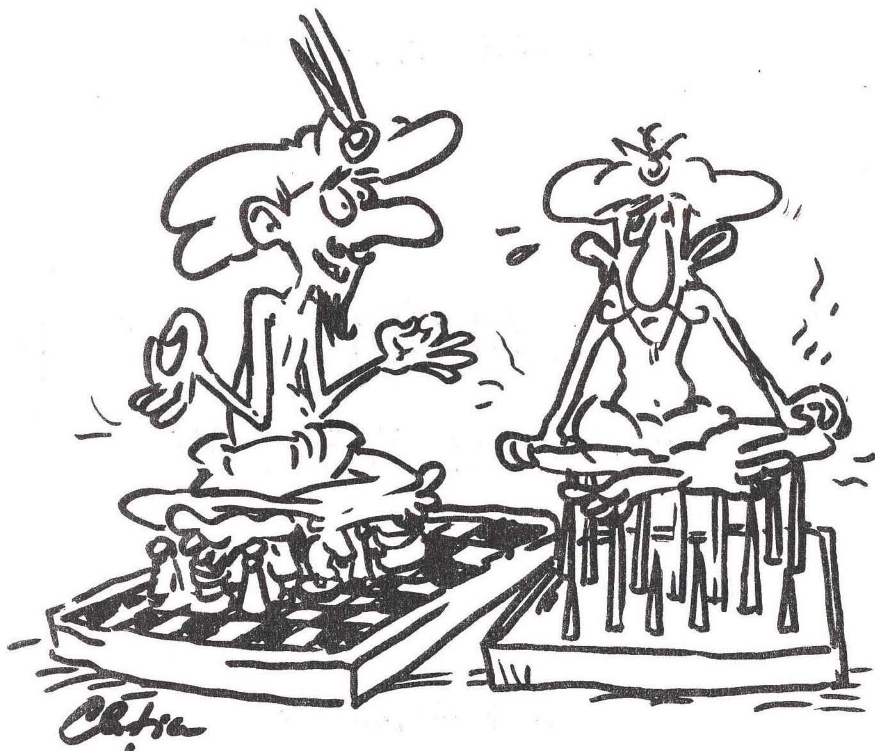
RADU CLEȚIU

LEGENDELE JOCULUI DE ȘAH

carte de povești și colorat

TIMIȘOARA 2005

Timișoara 2005, Ligia Jicman și Radu Clețiu
Tehnoredactare computerizată: Adrian Bach

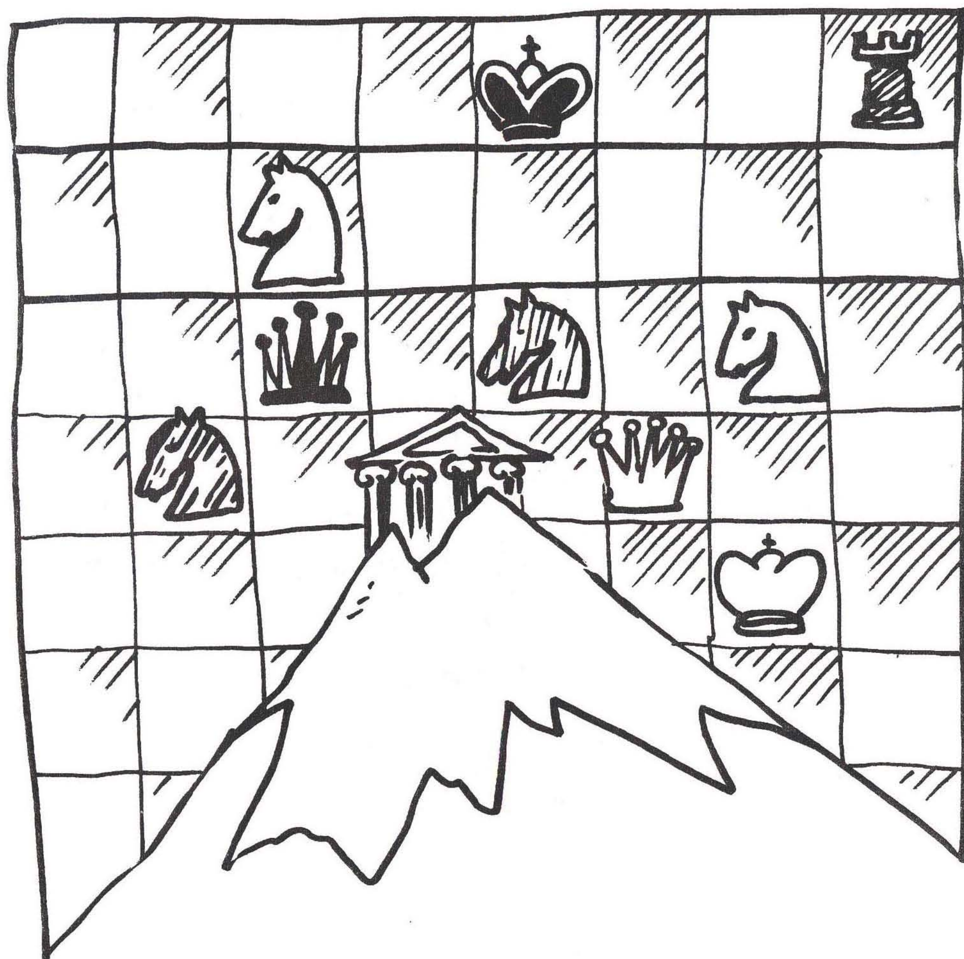
Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
JICMAN, LIGIA și CLEȚIU, RADU
Legendele Jocului de Șah: Carte de povești și colorat
Timișoara 2005
Tipar executat la H&R TRANSPRECISE S.R.L. TIMIȘOARA
Telefon: 0256/463291
ISBN 973-7996-13-5

CAISSA, MUZA ȘAHIȘTILOR

Din poemul "Caissa or The Game of Chess", scris în anul 1793 în limba engleză de către William Jones, aflăm că zeii şi zeiţele jucau şah pe muntele Olimp, lăcaşul zeilor !

Astfel, se povesteşte că, în timp ce nimfele Dalia şi Sirena jucau şah pe Olimp, a venit să asiste la partidă şi frumoasa driadă Caissa, nimfa pădurilor. Marte, zeul războiului, care se număra printre spectatori, s-a îndrăgostit fulgerător de Caissa şi a încercat să o cucerească. Din fericire, a fost respins...

Atunci Marte a folosit o altă soluție pentru a ajunge la inima minunatei nimfe: i-a propus să o învețe jocul de şah. Se pare că superbele piese din pietre nestemate cu care se juca şah pe Olimp, precum şi tabla pe care se desfăşurau ostilitățile, alcătuită din pătrățele aurii şi argintii, i-au plăcut atât de mult Caissei, încât l-a îndrăgit imediat pe Marte.

De atunci, **Caissa** a devenit inspiratoarea şahiştilor şi ***muza jocului de şah !***

JOCUL DE ȘAH ȘI BOBUL DE GRÂU

Una dintre cele mai cunoscute legende despre jocul de şah, scrisă în limba persană şi care datează din perioada Sasanizilor, ne relatează că un înțelept din India a vrut să-i dea o lecție prințului său, care era foarte orgolios. Înțeleptul i-a făcut cadou prințului un joc nou, care prezenta personaje de la curtea regală, aşezate pe o tablă cu 64 de pătrate, albe şi negre.

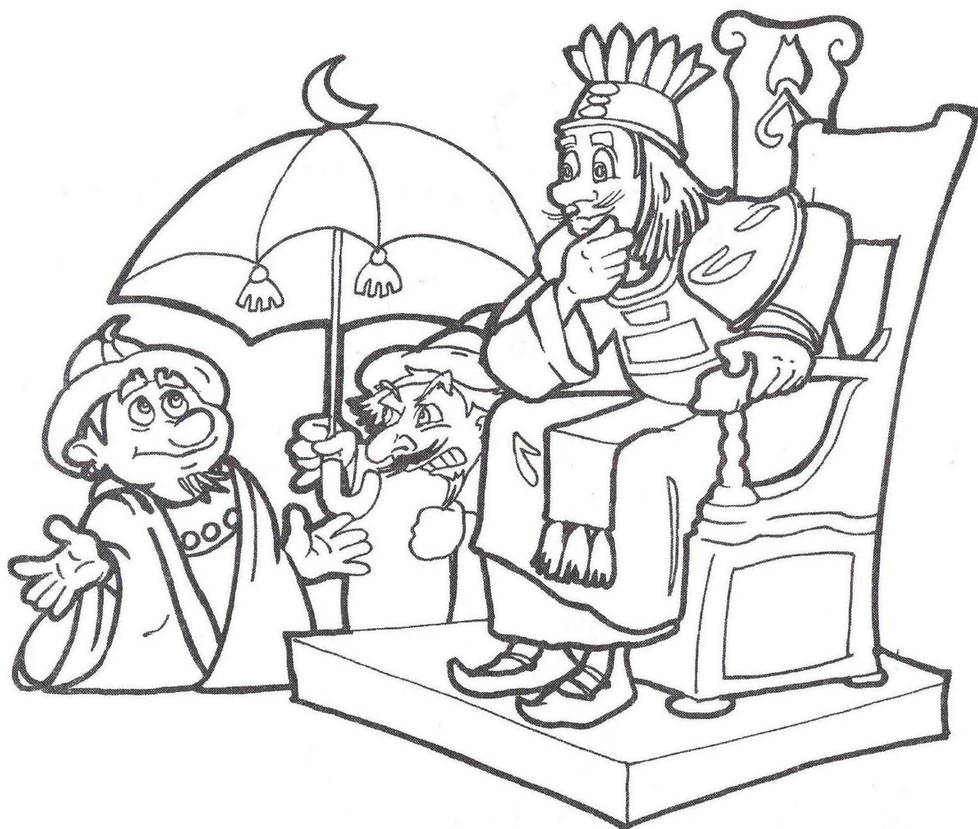
După ce a învățat regulile, prințul a fost atât de încântat de noul joc încât a vrut să-l răsplătească pe înțelept. Acesta a răspuns:

”Mă mulțumesc, ca răsplată, cu grâul care se adună punând un bob pe primul pătrat al tablei, două pe al doilea pătrat, patru pe al treilea, opt pe al patrulea și așa mai departe, dublând mereu numărul boabelor din pătrat în pătrat, până la ultimul...”

Orbit de frumusețea pieselor şi a tablei şi dornic de o nouă jucărie, nefăcând nici o socoteală, prințul cel îngânfat a acceptat. În câteva zile, rezervele de grâu ale Indiei s-au epuizat, fără să fie acoperite nici jumătate din pătrățelele tablei de şah !

Oare câte boabe sunt necesare pentru a acoperi toate cele 64 de pătrate ale tablei de şah ? *(Răspunsul este : 18 446 774 073 709 551 615 boabe de grâu. Verificați, dacă nu credeți !).*

POVESTEA CATÂRGIULUI ȘI A NEGUȚĂTORULUI

În cronicile califilor abasizi se povestește că, la Bagdad, într-o zi foarte călduroasă, pe când înțeleptul calif Harun al Rașid judeca diverse pricini, s-au prezentat cu o plângere catârgiul Geaffal și neguțătorul Ibrahim.

Catârgiul Geaffal povesti că i-a închiriat neguțătorului Ibrahim un catâr pentru a transporta marfă. Imediat după ce a plecat neguțătorul, catârgiul a și pornit în urmărirea lui și a văzut că, după ce și-a terminat treaba, Ibrahim s-a așezat la

umbra catârului să se odihnească, fiind o zi foarte călduroasă.

"*Dar pentru cei doi dinari eu am închiriat numai catârul şi pentru că a folosit umbra lui mai vreau un dinar chirie!*" spuse Geaffal.

După câteva clipe de gândire, califul cel înţelept zise:

"*Ai dreptate, dar să auzim ce are de spus şi neguţătorul*". Ibrahim recunoscu că a închiriat catârul pentru a transporta marfă, dar pe drum a observat că umbra acestuia se ţine după el şi a crezut că intră în preţ ... altfel catârgiul trebuia să-i dea numai catârul iar umbra să şi-o ţină pentru el !

Din nou, califul cel înțelept, după ce se gândi mai mult timp, zise: "*Ai și tu dreptate !*"

"*Nu se poate să aibă amândoi dreptate !*" șopti la urechea califului Marele Vizir, sfetnicul cel înțelept.

Califul căzu iarăși pe gânduri și spuse : "*Și tu ai dreptate !*"

Și pentru că înțeleptul calif nu putea hotărî cine are dreptate, Marele Vizir îi propuse să-i pună pe cei doi să joace o partidă de șah, iar celui care va câștiga să i se dea dreptate. Și astfel, timp de o mie de nopți, negutătorul și catârgiul jucară tot atâtea partide, fără să poată învinge vreunul, urmăriți cu mare interes și băgare de seamă de calif și vizir.

În zorii celei de-a 1001 nopți, Marele Vizir îi spuse supărat califului :

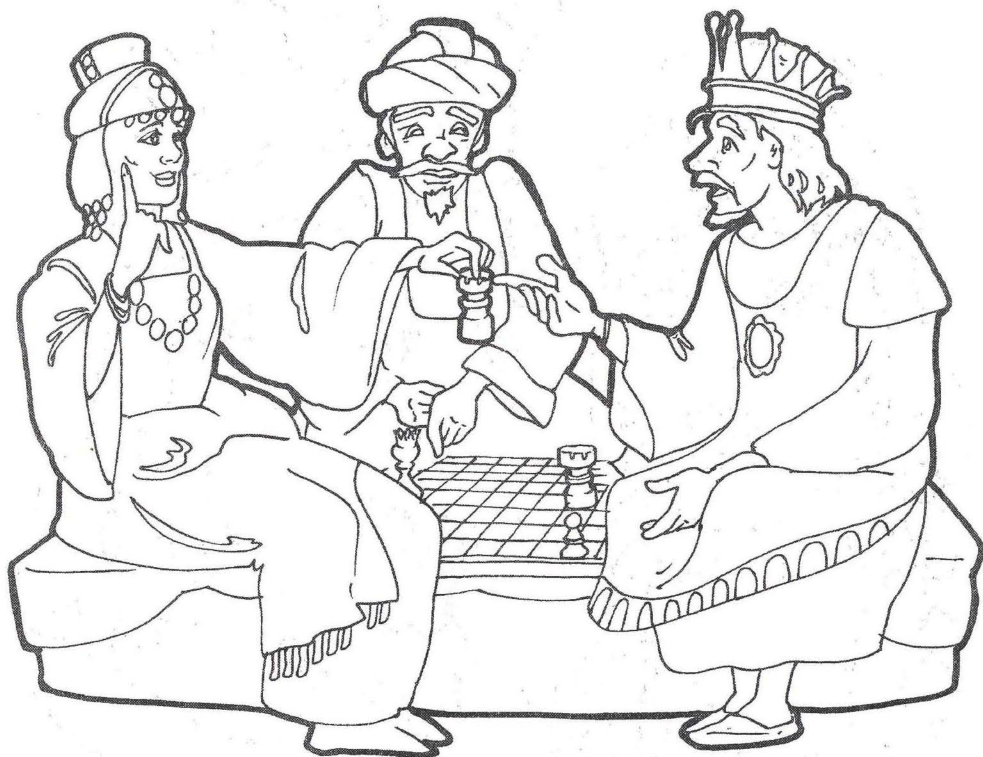
"*Mărite stăpân, negutătorul şi catârgiul îşi râd de noi ! Trebuie să-i pedepsiți* ".

De această dată califul nu a fost de acord cu Marele Vizir şi a poruncit să i se aducă două pungi pline cu galbeni, cu care a răsplătit pe cei doi pentru nopțile foarte frumoase petrecute lângă tabla cu 64 de pătrățele şi le-a poruncit negutătorului şi catârgiului să meargă prin toată împărăţia să răspândească acest frumos joc.

POVESTEA PRINȚESEI DILARAM

Povestea frumoasei Dilaram, "Liniştea inimii", (atribuită greşit lui As Suli aşa cum afirmă G. Walker), găsită spre sfârşitul secolului al X-lea într-un codice arab atribuit poetului persan Abul Kasim-Firdusi, ne spune că un puternic şi bogat prinț persan, Murwadi, decide să înfrunte pe cel mai bun jucător de şah din Persia.

Acesta acceptă întrecerea cu condiția ca, pentru fiecare victorie, câştigătorul să primească câte un pumn de aur.

Însă, ambițiosul prinț, după ce pierde toată averea, propune să mai joace o ultimă partidă punând drept miză pe sclava lui favorită, Dilaram. Din păcate, ajuns într-o poziție pierdută, fiind un jucător mai slab, este pe punctul de a ceda partida şi, bineînțeles, pe frumoasa Dilaram, marea lui dragoste.

În acel moment, Dilaram, care asista la confruntare şi cunoştea bine jocul de şah, îi şopteşte iubitului stăpân la ureche: *"O, iubitul meu, sacrifică turnurile, nu pe mine!"*

Acesta îi urmează sfatul şi îi dă şah şi mat adversarului! Astfel, prinţul Murwadi a reuşit să-şi salveze iubita precum şi întreaga avere.

PARTIDA DE ŞAH

Istorioara cu şahistul care "joacă" şah cu Dumnezeu, l-a inspirat şi pe cunoscutul scriitor ungur Jokai Mor! Astfel, în povestirea "Şah", Jokai Mor îl prezintă pe bogatul şi respectabilul negustor, Don Hurtado, călătorind destul de des prin localităţile Spaniei. Odată, lângă oraşul Guadalquivir a întâlnit un arab aşezat pe jos în mijlocul drumului, în faţa unei table de şah, mutând singur, când piesele albe, când pe cele negre.

Călătorul s-a oprit mirat şi, fiind foarte curios din fire, l-a întrebat:

"Ce faci aici, în mijlocul drumului?"

Necăjit, şahistul i-a răspuns că joacă o partidă de şah cu Alah, că nu a fost destul de atent la joc şi este pe punctul de a pierde această confruntare şi, odată cu ea, şi suma de 50 de monezi de aur cât fusese stabilită miza! De aceea şahistul îl roagă pe el, călătorul adus de destin, să ia banii în numele lui Dumnezeu şi să-i împartă oamenilor săraci.

Foarte uimit de întâmplare, Don Hurtado a acceptat şi a luat monezile de aur.

După câteva zile, pe când se întorcea spre Cordoba, negustorul cel bogat l-a întâlnit din nou pe Abu Rislan, jucătorul singuratic despre care s-a amintit deja. Acesta era foarte bucuros fiindcă juca din nou, la fel ca la prima întâlnire, o partidă de şah cu … Alah! Dar acum, era pe punctul de a câştiga partida, iar miza ajunsese la … 500 de monezi de aur !

Vă puteți imagina cum s-a încheiat povestirea ?

DE-A V-AȚI ASCUNSELEA

Se povesteşte că, demult, în Franța, trăiau doi regi care erau vecini: unul era îmbrăcat în alb şi locuia într-un castel alb, iar celălalt era îmbrăcat în negru şi locuia într-un castel negru.

"*Bună dimineața !*", salutau turnurile castelului alb pe vecinele din castelul negru.

"*Bună să vă fie inima !*", răspundeau acestea.

Într-o zi, pe cînd plictisitul rege alb se plimba prin vastele grădini ale castelului său, întâlni o tânără îmbrăcată în alb de care se îndrăgosti şi pe care o duse la palat pentru a-i deveni regină. Nici regele negru nu se lăsă mai prejos şi iată că şi în palatul său apăru o graţioasă regină neagră. Dar, deşi aveau cu cine să se joace, cei doi regi au început din nou să se plictisească.

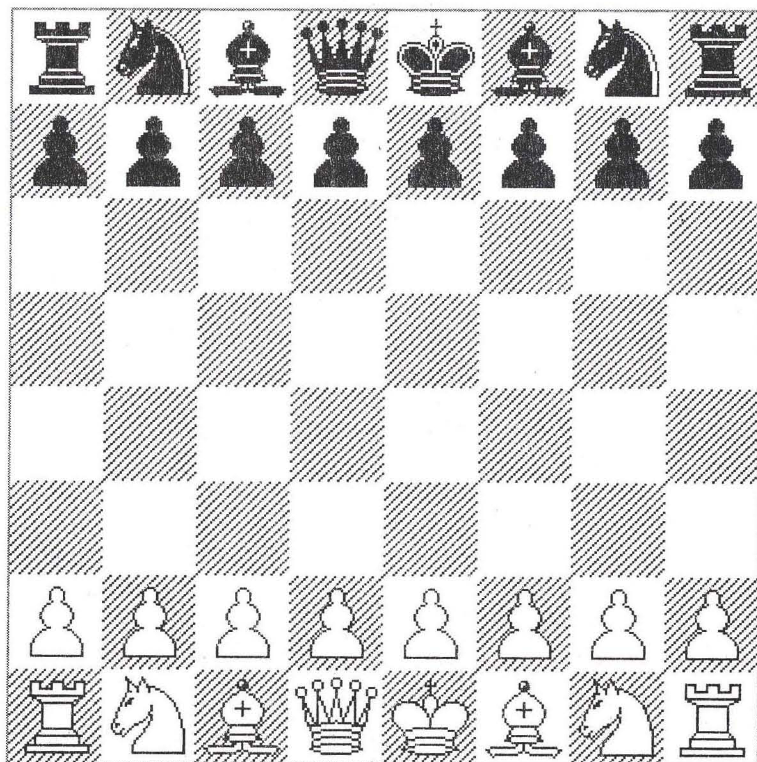
Pe când cutreiera o pădure, regele negru întâlni un superb armăsar negru pe care-l duse la palat. Când l-a văzut, regina şi-a dorit şi ea un cal şi dorința i-a fost îndeplinită. Dar nici regele şi nici regina din castelul alb nu s-au lăsat mai prejos şi ... au apărut doi cai albi în castelul alb !

Într-o zi a poposit la castelul alb un omuleț foarte ciudat pe care curtenii îl strigau "nebunul" şi, fiindcă îi distra foarte mult cu giumbuşlucurile sale, l-au pus lângă rege. Dar şi regina a vrut un nebun şi ... l-a primit. Şi vecinii din castelul negru au adus doi

nebuni negri pentru a nu se plictisi ...

Într-o dimineață când regele alb s-a trezit nu a mai vrut să se îmbrace singur, astfel că a angajat un slujitor care să-l ajute şi pe care l-a "botezat" pion. Ceilalți locuitori ai castelului au amenințat că dărâmă zidurile dacă nu vor avea şi ei căte un slujitor şi aşa au apărut încă şapte modeşti slujitori ... în total ... opt pioni. Ce credeți că au făcut regele şi regina din castelul negru când au aflat? Evident, şi-au angajat opt ... pioni negri !

Noroc cu pionii! Unul dintre ei a propus:
"*Haideți să ne jucăm **de-a v-ați ascunselea !***"

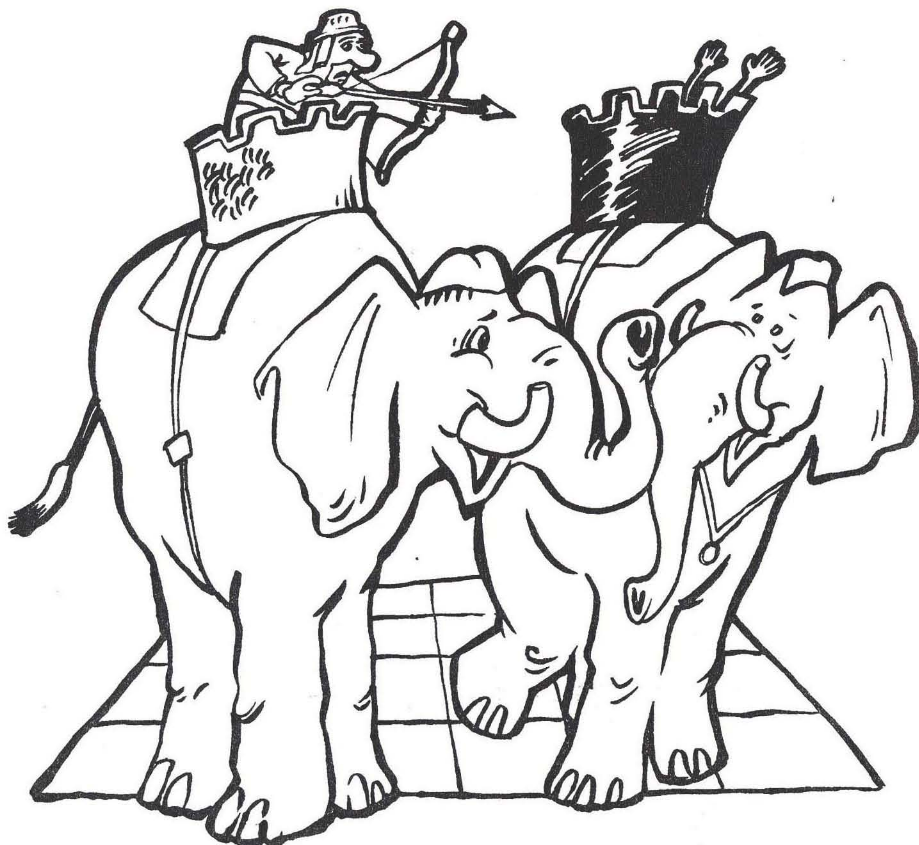
Regula jocului este foarte simplă: locuitorii castelului alb trebuie să-l caute pe regele din castelul negru în timp ce locuitorii castelului negru vor încerca să-l găsească pe regele castelului alb.Când va fi văzut, regele va fi în șah și dacă nu se va putea ascunde sau nu va putea captura pe cel care l-a văzut, regele respectiv va fi șah-mat și va pierde jocul...

BIBLIOGRAFIE

1. H. J. Murray - "A History of Chess" 1913
2. "Literatura și jocurile minții - Planeta șah", Almanah 1985 și 1986, editat de Uniunea Scriitorilor
3. Colecția revistei de șah "TIMȘAH" din anii 1995-2001
4. Colecția Revistei Române de Șah anii 1970 și 1979-1980

CUPRINS

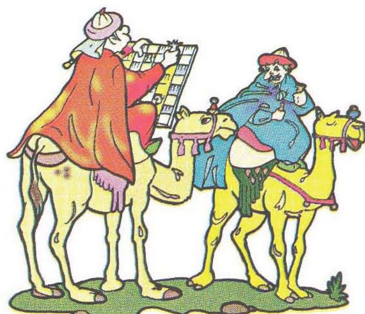

TIMIȘOARA 2005

ISBN 973-7996-13-5